

॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ विकर्षणं अनशनं ॥ २७ ॥ २८ ॥ २९ ॥ ऋषिपुत्रो व्यासपुत्र इति योगसामर्थ्यसूचितं ॥ ३० ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ ३७ ॥ ३८ ॥
 समाविद्धे वने तस्मिन्प्राप्ते व्यसन उत्तमे ॥ निराहारतया राजन्मंदप्राणविचेष्टितः ॥ २१ ॥ असमर्थो पसरणे सुकृशो मातरौ च ते ॥ ततः स नृपतिर्दृष्ट्वा वक्त्रिमायां तमं
 तिकात् ॥ २२ ॥ इदमाहततः सूतं संजयं जयतां वरः ॥ गच्छ संजय यत्राग्निर्नत्वा दहति कर्हिचित् ॥ २३ ॥ वयमत्राग्निना युक्ता गमिष्यामः परांगतिं ॥ तमुवाच कि
 लोद्विग्नः संजयो वदतां वरः ॥ २४ ॥ राजन्मृत्युरनिष्टो यं भविता ते वृथाग्निना ॥ न चोपायं प्रपश्यामि मोक्षणे जातवेदसः ॥ २५ ॥ यदत्रानंतरं कार्यं तद्भवान्वक्तुम
 हति ॥ इत्युक्तः संजयेनेदं पुनराह स पार्थिवः ॥ २६ ॥ नैष मृत्युरनिष्टो नो निःसृतानां गृहात्स्वयं ॥ जलमग्निस्तथा वायुरथ वापि विकर्षणं ॥ २७ ॥ तापसानां प्रशस्यं
 ते गच्छ संजय माचिरं ॥ इत्युक्त्वा संजयं राजा समाधाय मनस्तथा ॥ २८ ॥ प्राङ्मुखः सहगांधार्याकुंत्या चोपाविश तदा ॥ संजयस्तं तथा दृष्ट्वा प्रदक्षिणमथाकरो
 त् ॥ २९ ॥ उवाच चैनं मेधावी युंक्त्वा त्मानमिति प्रभो ॥ ऋषिपुत्रो मनीषी सराजा चक्रे स्य तद्वचः ॥ ३० ॥ सन्निरुध्येंद्रियग्राममासीत् क्लृप्तोपमस्तदा ॥ गांधारी च
 महाभागा जननी च पृथातव ॥ ३१ ॥ दावाग्निना समायुक्ते स च राजापिता तव ॥ संजयस्तु महामात्रस्तस्माद्वावादमुच्यत ॥ ३२ ॥ गंगाकुले मया दृष्टस्तपसैः प
 रिवारितः ॥ सतानामभ्यतेजस्वी निवेद्यैतच्च सर्वशः ॥ ३३ ॥ प्रययौ संजयो धीमान् हिमवतं महीधरं ॥ एवं स निधनं प्राप्तः कुरुराजो महामनाः ॥ ३४ ॥ गांधारी च
 पृथाचैव जनन्यौ ते विशांपते ॥ यदृच्छयानुव्रजतामयाराज्ञः कलेवरं ॥ ३५ ॥ तयोश्च देव्योरुभयोर्मया दृष्टानि भारत ॥ ततस्तपो वने तस्मिन् समाजग्मुस्तपो ध
 नाः ॥ ३६ ॥ श्रुत्वा राज्ञस्तदनिष्टान्त्वशोचन् गतीं श्रुते ॥ तत्राश्रौषमहं सर्वमेतत्पुरुषसत्तम ॥ ३७ ॥ यथा च नृपतिर्दग्धो देव्यौ ते चेति पांडव ॥ न शोचितव्यं राजे
 द्रस्वतः स पृथिवीपतिः ॥ ३८ ॥ प्राप्तवानग्निसंयोगं गांधारी जननी च ते ॥ वैशंपायन उवाच एतच्छ्रुत्वा च सर्वेषां पांडवानां महात्मनां ॥ ३९ ॥ निर्याणं धृ
 तराष्ट्रस्य शोकः समभवन्महान् ॥ अंतःपुराणां च तदामहानां तस्वरो भवत् ॥ ४० ॥ पौराणां च महाराज श्रुत्वा राज्ञस्तदा गतिं ॥ अहो धिगिति राजानुविक्रुश्य भृश
 दुःखितः ॥ ४१ ॥ ऊर्ध्वबाहुः स्मरन्मातुः प्ररुरोद युधिष्ठिरः ॥ भीमसेनपुरोगाश्च भ्रातरः सर्व एव ते ॥ ४२ ॥ अंतःपुरेषु च तदा सुमहान् रुदितस्वनः ॥ प्रादुरासीन्म
 हाजपृथांश्रुत्वा तथा गतां ॥ ४३ ॥ तंच दृष्टं तथा दग्धं हतपुत्रं नराधिपं ॥ अन्वशोचंत ते सर्वे गांधारीं च तपस्विनीं ॥ ४४ ॥